

Педагогічні науки

УДК.37.036 (018.26)

Шевченко Юрій Андрійович,

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри музичного мистецтва,
Миколаївський національний університет
імені В.О.Сухомлинського

Шевченко Юрий Андреевич,

кандидат педагогических наук,
преподаватель кафедры музыкального искусства,
Николаевский национальный университет
имени В.А.Сухомлинского

Shevchenko Yuriy,

Ph.D., lecturer of music department,
Mykolayiv National University
named after V.O.Sukhomlinsky

**ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
ИНСТРУМЕНТАЛЬНО-ИСПОЛНИТЕЛЬСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ
БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА
INSTRUMENTAL AND PERFORMING COMPETENCE OF THE
FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART**

Анотація: Досліджено особливості процесу формування інструментально-виконавської компетентності майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Ключові слова: інструментально-виконавська компетентність, майбутній вчитель музики.

Аннотация: Исследованы особенности процесса формирования инструментально-исполнительской компетентности будущего специалиста музыкального искусства.

Ключевые слова: инструментально-исполнительская компетентность, будущий учитель музыки.

Annotation: The features of the process of mastery competence formation of future music teacher are investigated.

Keywords: mastery competence, future music teacher.

В сучасному інструментально-виконавському середовищі відбуваються постійні зміни та вдосконалення, нововведення та досягнення нових висот, які потребують певної компетентності виконавця. Майбутні вчителі музичного мистецтва також потребують покращення своєї інструментально-виконавської компетентності, адже в недалекому майбутньому вони стануть вчителями музичного мистецтва й матимуть передавати свої знання та вміння дітям, вміти викликати зацікавлення в них до музики, практично доводити свої вміння та навички. Все це потребує чималої підготовки, і не тільки технічної. Більш значимим є надання майбутнім вчителям музики практичного набуття та відшліфування їх умінь виконавської майстерності. При цьому виключно важливою залишається роль вищих навчальних закладів, які покликані готувати майбутніх учителів музики, здатних організувати художньо-творчу та позакласну діяльність. Успішність розв'язання поставлених проблем залежить передусім від сформованості музично-виконавської компетентності, яка є ключовою в професійно-педагогічній діяльності майбутнього вчителя музики.

Проблеми компетентності майбутніх вчителів музики у сфері середньої та вищої мистецької освіти висвітлено у працях А.Болгарського, В.Дряпіки, Л.Арчажнікової, О.Дем'янчука, А.Душного, Л.Ковалю, Л.Масола, І.Кевішаса, А.Козира, Л.Паньків, О.Михайличенко, Г.Падалки,

А.Растригіної, О.Отіч, Л.Рапацької, О.Рудницької, О.Сухомлинської, О.Ростовського та інших.

Саме інструментально-виконавська компетентність майбутніх вчителів музики висвітлена у дослідженнях Л.Гусейнової, А.Зайцевої, Н.Згурської, В.Крицького, М.Михаськової, Т.Пляченко, Г.Саїк, О.Щербініної, Т.Юник, Ю.Юцевич та інших.

В умовах сьогодення майбутній фахівець музичного мистецтва повинен самостійно та творчо розв'язувати професійні питання, вміти мислити як справжній музикант, бути розвинутим не тільки в галузі свого фаху а багатогранною особистістю, яка має певну обізнаність у кожному виді мистецтва. Тільки тоді, коли студент усвідомлює, що він здатен самостійно розібратися з завданнями навчальної програми, проводити уроки, самостійно ілюструвати епізоди з музичних творів, впевнено спілкуватися з дітьми, – можна сказати, що він має той рівень знань, умінь та навичок, які надають йому можливість бути компетентним вчителем музичного мистецтва.

Проблема музично-виконавської компетентності, зокрема інструментально-виконавської, мала актуальність в усі часи та потребувала певного дослідження та створення методики, яка б змогла покращити відсоток студентів, які на сьогодні поступають до вузу без музичної підготовки.

У формуванні інструментально-виконавської компетентності студенту повинні допомогти саме педагоги вищого навчального закладу. Необхідно впровадити інтегративні зв'язки між фаховими дисциплінами, що неодмінно вдосконалить творче художнє мислення студента, підштовхне його до самостійності та викличе бажання пошуку, спрямованого на самовираження та власну творчість. Таким чином, утворюється величезний багаж знань та естетичних вражень, що формують певні емоційні відгуки. До цього додається інтелектуальна підготовка, що допомагає студенту

створювати власні припущення, базуючись на отриманих знаннях. Отже, кругозір розширюється. Тепер майбутній вчитель музики володіє не тільки інструментом – він володіє собою. В такому разі зникає невпевненість під час виконання, студент відчуває саму музику, намагаючись передати усю палітру емоцій та почуттів музичного твору. Саме тому інтегративний підхід до навчання майбутніх вчителів музики такий необхідний, адже він надає змогу майбутнім вчителям музики не тільки оволодіти основним інструментом, а досягнути усі тонкощі даної галузі в цілому.

Основним методом стимулювання покращення музично-виконавської компетентності є метод музично-теоретичного аналізу. Даний метод базується на діалоговому, проблемно-діалоговому та варіативному принципах навчання та формує самостійність студента у розв'язанні певних професіональних проблем, активізує в ньому процес навчання, налаштовує його на особистісно-індивідуальну інтерпретацію виконання музичного твору, що надає можливість студенту розкрити драматургію твору на свій розсуд. Під час даного процесу студент стає наче творцем, який відтворює, відчуте ним, за власним смаком. Він може зробити це незвичайним оригінальним чином, але завдяки цьому формується власний стиль виконання, що безумовно є дуже важливим для формування виконавської компетентності виконавця.

У використанні методу художніх аналогій у формуванні інструментально-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва відтворюється порівняльний аналіз певного твору з іншими, що схожі на даний твір за художньо-образним змістом та жанрово-стильовими особливостями. За допомогою цього методу більш повно розкривається художня картина світу, поєднується світосприйняття авторів, знаходиться схожість засобів емоційно-образного вираження. Даний метод сприяє захопленню студента певним художнім образом, впливає на

позитивну діяльність його музично-сенсорних систем, покращує розумово-когнітивну функцію.

Метод художньо-творчих проєктів відіграє особливу роль у формуванні інструментально-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва, адже формує індивідуальність та підкреслює особливість кожного студента. Кожен з них має змогу отримати та використати свій музично-виконавський досвід та самореалізуватися. Музика в даному випадку виступає як спосіб духовного та виконавського розвитку в процесі проєктування контексту певної теми уроку. Отже, цей метод дозволяє різнобічно познати музичне мистецтво в цілому.

Таким чином, кожен з поданих методів позитивно впливає на формування інструментально-виконавської компетентності студентів кафедри музичного мистецтва, сприяючи не тільки якісному оволодінню свого інструменту, але й будуючи особистісно-духовну сферу кожного зі студентів, надаючи їм необхідного вміння внутрішньої самовпевненості. Завдяки поданим вище методам у свідомості та підсвідомості студентів формуються такі вміння та навички як:

- уміння володіти технікою художнього виконання на музичному інструменті;
- уміння здійснювати музично-теоретичний та порівняльний аналіз музичних творів, проєктувати художні образи;
- уміння володіти собою під час виступу на сцені, формування вольових якостей виконавця;
- уміння здійснювати самостійну творчу діяльність, в процесі якої студентом використовуються придбані знання, уміння та навички, але й присутнє власне ставлення його до викладу своєї спеціальності;
- уміння висловлювати особисту думку та надавати об'єктивну оцінку.

Отже, інструментально-виконавська компетентність майбутніх вчителів музичного мистецтва набуває в наші часи ще більшої значущості, адже дедалі більше стає необхідним збільшення кваліфікованих кадрів даної галузі мистецтва. Удосконалення інструментально-виконавської підготовки потребує подальшого поглибленого вивчення, задля повного розкриття поданої проблеми. Певні аспекти та специфічні особливості професійно значущих музично-виконавських якостей майбутніх фахівців повинні невинно вдосконалюватися, що неодмінно призведе до збільшення компетентних кадрів музичного мистецтва.

Література:

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : колективна монографія / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
2. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика / Масол Л. М. – К., 2006. – 432 с.
3. Михайличенко О.В. Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія, 2004. – 210 с.
4. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. – К.: КНУКіМ, 2006. – 188 с.
5. Основи викладання мистецьких дисциплін: навч. Посібник за редакцією О.П. Рудницької – 1998. – 183 с.
6. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г. М. Падалка. – К. Освіта України. – 2008 – 274 с.